

METODIČKI MATERIJALI

JA SAM AKIKO

GRADSKO KAZALIŠTE

ŽAR PTICA

METODIČKI MATERIJALI

PREDSTAVA *JA SAM AKIKO*

autor knjige: **Stefan Tićmi**

autorica dramatizacije: **Ana Prolić**

redateljica predstave: **Sladana Kilibarda**

Prije odlaska u kazalište učenike se može ukratko upoznati s književnim djelom kao i s kratkim sadržajem predstave. To će im svakako olakšati gledanje predstave, a koristit će pri kasnijem razgovoru o predstavi na satu.

Predstava *Ja sam Akiko* nastala je prema istoimenoj knjizi Stefana Tićmija koja je po svom izlasku u jednakoj mjeri osvojila kako dječju tako i odraslu publiku i struku. Taj lirski roman o djevojčici koja ne voli granice dobio je mnoštvo nagrada te pohvala čitatelja i kritike, a završio je i na listi 200 najboljih knjiga za djecu i mlade *The White Ravens Internationale Jugendbibliothek* (međunarodna biblioteka za mlade Bijeli Gavrani) iz Münchena. Ispriповijedan iznimno poetično, iz perspektive djevojčice Akiko, često se uspoređuje s *Malim princem* Antoineta de Saint Exupéryja upravo zbog načina na koji su u njemu metaforički izražene ideje o onome što je bitno – ljubavi (kao „beskrajnoj potrazi za toplinom“) i slobodi (kao „izlaženju iz kalupa“).

Kao i u slučaju *Maloga princa* javljaju se nedoumice: je li to roman namijenjen djeci ili odraslima? Namijenjen je zapravo svima – djeci koja uživaju u Akikinu neobičnom, izokrenutom doživljaju svijeta i odraslima, koji, čuvajući dijete u sebi, prepoznaju svoje osjećaje i na taj način možda lakše ulaze u dublje slojeve djela. Scenski je do sada postavljen u nekoliko kazališta, preveden je na više jezika, a početkom listopada 2024. izašao je i kratki animirani film.

Akiko je neobična djevojčica čija koža miriše na stari papir, ima pjegice, kao prijevozno sredstvo služi joj njezino srce na četiri kotača, voli leksikone i oca, ne voli granice, podjele i gospođu Lindu, razgovara s ručnicima i stablima, zna slova, ali ne i brojeve. Akiko je, kao i mnoga djeca današnjice, često usamljena zbog čega razvija bogat doživljajni svijet, nastao maštovitim promatranjem svakodnevice koji poetski iskazuje te “stvara” bliskog prijatelja Marcela, koji se, na kraju, snagom ljubavi opredmećuje.

Ja sam Akiko ne preže od motiva kao što su tjeskoba i usamljenost, kao ni od onih vedrijih poput radoznalosti, individualnosti, zajedništva i ljubavi. U predstavi se na jako zanimljiv način, pomno prilagođen publici, tretira i motiv smrti, riječ je o temi koja je često tabuizirana, o kojoj se s djecom vrlo malo razgovara. Akiko oblikuje svoj svijet birajući i odbacujući riječi koje ga određuju čime se naglašava čudotvorna moć jezika. *Ja sam Akiko* slojevita je predstava koja, tematizirajući ljubav, svojom zaigranošću, raspjevanošću i filigranskom igrom donosi dašak čarolije svim generacijama.

PITANJA ZA UČENIKE NAKON ODGLEDANE PREDSTAVE

1. Iskažite svoj doživljaj predstave – je li vam se svidjela i zašto?
2. Postoji li neki dio predstave koji vam se nije svidio?
3. Koja vam je scena u predstavi bila najupečatljivija?
4. Nabrojite sve likove koji se pojavljuju u predstavi i pokušajte ih opisati.
5. Navedite jedan ili više likova koji su vam se svidjeli i pokušajte obrazložiti zbog čega.
6. Opišite kostime u predstavi. Jesu li svi kostimi bili u skladu s karakterom likova? Možete li posebno izdvojiti neki kostim kao dobar ili kao loš?
7. Što mislite zašto je u predstavi prostor izveden pomoću trodimenzionalnih slova? Sviđa li vam se takvo rješenje i zbog čega? Imate li vi možda neki bolji prijedlog kako biste oblikovali scenski prostor?
8. Kako ste doživjeli glazbu u predstavi? Koja vam se pjesma najviše svidjela i zbog čega? Biste li voljeli i kod kuće više slušati takvu glazbu?
9. Koji se jezici osim hrvatskog javljaju u predstavi? Zvuči li vam melodičnije francuski ili ruski jezik?
10. Volite li čitati poeziju i zašto?
11. Obrazložite sviđa li vam se svjetlo u predstavi.
12. Jeste li gledajući predstavu uspjeli naučiti neke nove pojmove?

LIKOVNI U PREDSTAVI

U predstavi postoje glavni i sporedni likovi. Glavni su likovi Akiko, njezin otac i Marcelo. Sporedni su ili, bolje rečeno, ostali likovi u predstavi Ručnik, Baobab, Učiteljica likovnog, Učiteljica geografije, Linda, Direktor škole, Prodavač u knjižari, Svinje i Lovac.

Akiko

Što sve tijekom predstave saznajemo o Akiko? Navedite njezine glavne karakteristike.

Predstavite njezinu obitelj. Što mislite o tome da Akiko ne želi prihvatiti neka pravila koja nam se svima nameću? Po čemu je ona djevojčica koja je pomalo drugačija od ostale djece? Predstavite u nekoliko rečenica tu njenu različitost koju ste uočili gledajući predstavu. Koga Akiko najviše voli? Prepoznajete li neku sličnost između sebe i Akiko?

Tata

Opišite Akikina oca. Obrazložite mislite li da je on dobar otac. Pokušajte nabrojati što ga čini sretnim, a što nesretnim. Zbog čega guta tablete? Kako biste opisali njegovu brigu o Akiko? Razmislite s kojim se sve izazovima susreću roditelji koji sami odgajaju svoju djecu. Što se dogodilo s Akikinom majkom? Obrazloži uspijeva li Akikin otac bolje upoznati svoje dijete ispunjavajući leksikon.

Marcelo

Predstavite tko je Marcelo i sviđa li vam se. Kako ste ga doživjeli? Dogodi li se i vama ponekad da se osjećate kao da vas nitko ne vidi i ne čuje? Pojasnite kakva je ljubav između Marcela i Akiko (nabrojite kakve sve vrste ljubavi poznajete). Zbog čega je Marcelo jako dobar prijatelj?

Baobab

Što ste sve saznali u predstavi o tom drvetu? Pojasni kakva je poveznica između Akiko i Baobaba. Posjeduje li Baobab mudrost i u čemu se ona pokazuje?

Pokušajte okarakterizirati sve ostale likove i odgovorite na sljedeća pitanja:

- 1. Kako ste doživjeli učiteljice likovnog i geografije?*
- 2. Što mislite o pitanju koje je svima postavljao prodavač u knjižari?*
- 3. Pojasnite je li Linda zaista vještica i što za vas znači ljubomora?*
- 4. Što mislite o onome što je rekao direktor škole?*
- 5. Kako vam se sviđa izokrenuti svijet u kojem su svinje lovci? Što bi taj svijet mogao predstavljati u prenesenom značenju?*
- 6. Kako biste opisali lik Ručnika i koja je njegova uloga u životu djevojčice Akiko?*

NEKA ZANIMLJIVA PITANJA I TEME KOJE PREDSTAVA OTVARA

U predstavi *Ja sam Akiko* djeci se tijekom izvedbe pojašnjavaju neki manje poznati pojmovi kao što su INDIGO, TURBULENCIJA, IDENTITET, CERTIFIKAT. Nakon predstave može im se postaviti pitanje o tome koje su pojmove zapamtili i sjećaju li se njihova značenja. Također su u predstavi, kao i u djelu, posebno istaknuti dijelovi gdje Akiko neke pojmove samo zapisuje, a neke precrtava. Pitanje koje im možemo postaviti, a kasnije i njime potaknuti polemiku, jest koje pojmove Akiko precrtava, a koje zapisuje.

Jedna je od tema u ovoj predstavi i tema jednoroditeljske zajednice, odnosno tema odsustva majke. Zanimljivo bi bilo čuti mišljenje djece o sceni u kojoj otac daje Akiko drvenu figuricu majke. Tema samoubojstva o kojoj se raspravlja u knjižari vrlo je neuobičajena u dječjoj literaturi. U predstavi je ona obrađena na jedan poseban način koji ne frustrira, nego, zapravo, veliča značaj života, ljubavi i ljudske empatije. To je velika tabu-tema o kojoj se malo govori, pogotovo u školi, a živimo u vremenu u kojem je ona sve prisutnija, upravo među školskom djecom. Zanimljivo bi bilo porazgovarati s njima kako su razumjeli tu scenu i kako je na njih djelovala.

Predstava i knjiga obiluju prelijepim rečenicama koje su poetične, neobične i veličaju ljepotu jezika. Možete učenicima predstaviti neke od njih koje smo izdvojili u nastavku i onda dati na glasanje da svatko odabere jednu koja mu se najviše sviđa. Kada utvrdite rezultate, vidjet ćete koja je misao najviše djelovala na njihove emocije pa se može povesti kreativna rasprava o značenju najutjecajnije misli, o čemu ona govori i što ih je privuklo da se odluče upravo za nju.

- 1. Da te ne bi progonile slike iz prošlosti, stvaraj pitomu sadašnjost.*
- 2. Ljubav je kao grijanje u tatinu automobilu, ona je beskrajna potraga za toplinom.*
- 3. Ljepota je u prepoznavanju.*
- 4. To kada netko umre u nečijim očima, to je najgore stradanje, toliko znam.*
- 5. Ja sam Akiko i ne volim granice bilo koje vrste među ljudima.*
- Mi smo svi unutar jedne granice.*
- 6. Osjećala sam se kao da se držim za svoja rebra, kao da sam uskočila sebi u trbuh, kao da mi u trbuhu nešto pleše, to je nešto kao ljubav, to je nešto čigasto, vrtoglavo, je l' da?*

Bilo bi jako dobro, ako postoji mogućnost, da djeca pročitaju knjigu *Ja sam Akiko* prije odlaska na kazališnu predstavu. To im daje mogućnost usporediti sličnosti i razlike između romana i njegova scenskoga postavljanja. Sva njihova zapažanja na tu temu mogu otvoriti zanimljiv opažajni spektar i dati pedagogima uvid u to koliko je svako pojedino dijete u stanju pojmiti i razaznati sličnosti i razlike između dvaju različitih medija. Također mogu izraziti

svoje mišljenje o tome je li ih se više dojmio književni tekst ili kazališna predstava i pokušati obrazložiti zbog čega. Jedno od temeljnih pitanja koje bi im se moglo postaviti jest da obrazlože temeljnu razliku između lika Marcela u knjizi i u predstavi.

Također, možete im pokazati četiri slike. Svaka prikazuje glavni lik – djevojčicu Akiko u različitim medijima. Zadatak im može biti opisati svaku od slika i odabrati onu koja je od njih najsličnija onoj Akiko koju su oni zamislili dok su čitali knjigu. Mogu pokušati interpretirati i plakat predstave – primjerice navesti koje im asocijacije pobuđuje skidanje kože (voska) s lica Akiko, kako se na njemu prikazuje.

Zadatak može biti i istražiti (pomoću interneta, primjerice) što je to MURAL i prisjetiti se jesu li takvo nešto vidjeli u svome gradu, na kojem mjestu i kakva sadržaja.

1.

1. Akiko u predstavi GK Žar ptica
2. Akiko u animiranom filmu
3. Akiko kao mural na zgradi
4. Akiko u predstavi iz Pančeva

2.

3.

4.

MALI PRINC / JA SAM AKIKO

Ako ste s učenicima obrađivali djelo *Mali princ* Antoineta de Saint Exupéryja, možete na satu nakon predstave, ili nakon što učenici pročitaju knjigu, pokušati napraviti zanimljivu usporednu analizu obaju djela te omogućiti učenicima da istraže koje su sličnosti i razlike među njima te uoče zašto roman *Ja sam Akiko* nazivaju novim *Malim princem*.

MALI PRINC je dječak, AKIKO je djevojčica. On poznaje samo BROJEVE, ona samo SLOVA. Kod njega se nalazi PUSTINJA s pijeskom, kod AKIKO PLAŽA s pijeskom. Kod MALOG PRINCA je BAOBAB opasnost, a kod AKIKO je BAOBAB mudrost. LOVCI su kod MALOG PRINCA ljudi koji imaju puške i love lisicu, a kod AKIKO su LOVCI Svinje iz Obrnutog Svijeta koje love Čovjeka. AKIKO ima CRTEŽE koje crta u školi, a MALI PRINC ima CRTEŽE koje gužva u džepu. Obje knjige imaju POGOVOR kao zasebni dio knjige. Također su obje knjige za DJECU koje su namijenjene ODRASLIMA (koji se sjećaju da su nekad bili djeca). I jedna su i druga ALEGORIJSKE PRIČE. MALI PRINC prelazi GRANICE svoje Planete, AKIKO prelazi sve druge GRANICE. Osnova je obaju romana LJUBAV kao metafora i osjećaj koji bi trebao spasiti svijet. U objema knjigama likovi su vrlo USAMLJENI.

Usporedba je iznimno važna za uočavanje detalja, bolje usvajanje znanja i razvijanje kreativnog mišljenja. Ovakav način rada s djecom daje najbolje rezultate i tjera ih na razmišljanje.

AUTORSKI TIM I ANSAMBL

ja sam *Akiko* Stefan Tićmi

REDATELJICA:	Sladana Kilibarda
DRAMATURGINJA, AUTORICA DRAMATIZACIJE I TEKSTA SONGOVA:	Ana Prolić
SCENOGRAFKINJA:	Irena Kraljić
KOSTIMOGRAFKINJA:	Marita Čopo
AUTORICA GLAZBE:	Nina Bajsić
KOREOGRAFKINJA:	Kasija Vrbanac Strelkin
OBLIKOVATELJICA RASVJETE:	Vesna Kolarec
LEKTORICA ZA FRANCUSKI JEZIK:	Asja Zulić
LEKTORICA ZA RUSKI JEZIK:	Zrinka Kušević

IGRAJU

Dora Dimić Rakar, Marko Hergešić, Damian Humski,
Vini Jurčić, Matej Đurđević

KREATIVNO RJEŠENJE VIZUALA:	Mare Milin i Sladana Kilibarda
FOTOGRAFIJE I DIGITALNA OBRADA:	Mare Milin
GRAFIČKI DIZAJN:	Klasja, Zita & Andrea
INSPICIJENTICA:	Rea Janjić
VODITELJ TEHNIKE:	Goran Jurković
KROJAČKI RADOVI:	Slavko Ričko
ŠMINKA:	Iva Lea Dežmar
RASVJETA:	Velimir Lončarić
TON:	Dragutin Dražen Slopšek i Marko Vodeničar
SCENSKA TEHNIKA:	Dubravko Kancijan, Marinko Pavlinić i Tomislav Blatančić
GARDEROBIJERKE:	Mirna Garapić i Martina Juričić

GRADSKO KAZALIŠTE ŽAR PTICA | Bijenička 97 | 10000 Zagreb
Drago Utješanović, ravnatelj | Jerko Domagoj Vrdoljak, tajnik
Marketing: Milanka Čolović, Božica Forko i Valentina Meštrić
tel : 01/2347 855 | marketing@zar-ptica.hr | www.zar-ptica.hr

CITATI IZ KNJIGE
JA SAM AKIKO

Da te ne bi
progonile
slike iz
prošlosti,
stvaraj
pitomu
sadašnjost.

Ljubav je kao
grijanje u latinu
automobilu,
ona je beskrajna
potraga za
toplinom.

To kada netko
umre u nečijim
očima, to je
najgore stradanje,
toliko znam.

Ja sam Akiko i
ne volim granice
bilo koje vrste
među ljudima.
Mi smo svi
unutar jedne
granice.

Osjecala sam se kao
da se držim za svoja rebra, kao
da sam uskočila sebi u trbuh, kao da mi u
trbuhu nešto pleše; to je nešto kao ljubav,
to je nešto igrasto, vrtoglavo, jel da?

Ljepota je u
prepoznavanju.